

กระแสสังคมกับ การต่อต้านการทารุณกรรมสัตว์ ผ่านอุตสาหกรรมบันเทิงไทย

เทรนด์การเลี้ยงสัตว์ที่เปรียบเสมือนการมีสมาชิกของครอบครัว หรือ **Pet Parent** กำลังเป็นที่นิยมเพิ่มขึ้นในทั่วโลก ทำให้ความสนใจที่มีต่อสัตว์เลี้ยงเติบโตขึ้นตลอดเวลา ในส่วนของประเทศไทย นับเป็นประเทศที่ผู้คนมีความผูกพันใกล้ชิดกับสัตว์มาก จากผลการสำรวจพบว่า คนไทยมีสัดส่วนในการให้ความสนใจในการมีสัตว์เลี้ยงในอัตราที่สูงกว่า 70% ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของคนทั่วโลกให้ความสนใจต่อการมีสัตว์เลี้ยงประมาณ 60% ของตัวเอง โดยสัตว์เลี้ยงยอดนิยมเป็น สุนัขและแมว ซึ่งประชากรส่วนใหญ่มากกว่าครึ่งของคนที่มีสัตว์เลี้ยงจะเลี้ยงสัตว์เลี้ยงมากกว่า 1 ตัว

อาจจะเป็นเพราะความน่ารัก ความซื่อสัตย์ การมีสัตว์เลี้ยงเป็นเพื่อนคลายเหงา ประโยชน์จากการเฝ้าที่อยู่อาศัย รวมถึงการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงทดแทนการมีลูกก็ตาม จึงทำให้ปริมาณของผู้เลี้ยงสัตว์ที่กลายเป็นทาสหมา ทาสแมว เพิ่มตามไปด้วย

ในขณะที่อีกด้านหนึ่ง จะเห็นว่าปัญหาการทารุณกรรมสัตว์นับเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่โลกให้ความสนใจ และมีการหยิบยกมาเป็นประเด็นวิพากษ์วิจารณ์กันบ่อยครั้ง และพัฒนาไปสู่การปรับเปลี่ยนหรือออกเป็นกฎหมายใหม่ในหลายประเทศ ที่ต่างเห็นว่าเป็นปัญหาที่ไม่ควรควรมองข้าม เนื่องจากความสัมพันธ์ของมนุษย์ ที่มีต่อสัตว์ไม่สมควรที่จะเป็นเสมือนเพียงวัตถุใดๆ ที่มนุษย์จะสามารถกระทำต่อสัตว์อย่างไรก็ได้

แน่นอนว่า หากธุรกิจ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมใดก็ตามมีความเกี่ยวข้องหรือนำเสนอการทารุณกรรมทางร่างกาย หมายถึง การกระทำโดยเจตนาที่ทำให้สัตว์เจ็บปวด ทุกข์ทรมาน หรือเสียชีวิต พฤติกรรมทารุณกรรม การทำร้ายร่างกาย การวางยา การทำให้ได้รับบาดเจ็บหรือทุกข์ทรมานอย่างรุนแรง รวมถึงการสัมผัสทางเพศ

กับสัตว์ การกระทำในลักษณะดังกล่าว ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ นอกจากจะเป็นการกระทำผิดกฎหมายแล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อภาพลักษณ์ แบนด์วีลด์ ชื่อเสียง ธุรกิจ ผลิตรถยนต์ ผู้บริหาร พนักงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องในภาพรวม ทั้งทางตรงและทางอ้อม อันเป็นความเสี่ยงที่พึงต้องให้ความระมัดระวังอย่างยิ่งยวด

ดราม่าถล่มหนัก หลังการนำสัตว์เข้ามาใช้ในอุตสาหกรรมบันเทิงไทย ครั้งล่าสุด

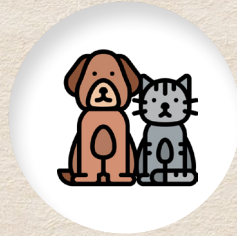
เมื่อไม่นานมานี้ ได้มีดราม่าต่อซีรีส์ละครดั่ง ‘แม่หยั่ว’ ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ONE หลังเกิดกระแสอย่างหนักในโลกโซเชียลจากกรณีมีฉากแมวดำถูกวางยาสลบ จนนำไปสู่การเรียกร้องให้แบนละครและช่องผู้ผลิต ผู้ประเด็นที่เป็นข้อถกเถียงที่ผู้บริหารภาคต้นตัว และไม่ยอมรับการทารุณกรรมสัตว์เพื่อความบันเทิง

ทั้งนี้ เหตุการณ์ที่นำมาสู่กระแสดังกล่าวนั้น มาจากฉากหนึ่งในละคร ที่มีกาน้ำแมวสีดำมาร่วมในการถ่ายทำกับนักแสดง เมื่อออกอากาศพบว่าแมวได้แสดงอาการทรมาน และชักกระตุกได้อย่าง

6 ประเด็น ที่ควรตระหนัก ของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมบันเทิง

การศึกษา ระเบียบ ข้อบังคับ กระแสสังคม
ด้วยความรู้ และความเข้าใจ

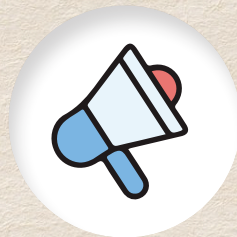
ตระหนักถึงสวัสดิภาพสัตว์
และกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

หลีกเลี่ยงการกระทำ นำเสนอภาพ สื่อที่
สร้างความสะเทือนใจ การคำนึงถึงผลกระทบ

มีขั้นตอนการตรวจสอบเนื้อหา
กระบวนการผลิตที่รอบคอบ

มีการบริหารความเสี่ยงต่อชื่อเสียง
และการจัดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

ความรับผิดชอบต่อการผลิตเนื้อหา
สาระ บันเทิง และผลกระทบที่เกิดขึ้น

สมจริง มีผู้ใช้ทวีตเตอร์ (X) รายหนึ่งโพสต์ภาพพาดในละครดังกล่าว เขียนข้อความว่า “น้องแมวไม่ได้ตายจริงน้ำ เราวางยาสลบแมว แต่ตอนถ่ายทำ แล้วน้องขยับจน กระตุกๆ คือนึกว่าตายจริง ป้าจ่ากับ น้องเฟิร์นน้องอดดี ตกใจจริงจิง” ก่อนที่ผู้ใช้ (X) รายนี้จะลบโพสต์ไป ขณะเดียวกัน ก็ยังมีผู้ชมจำนวนมากได้ตั้งประเด็นว่า ขั้นตอนในการถ่ายทำนั้น มีที่มาที่ไปอย่างไร

จนกระทั่งผู้กำกับการแสดงได้ออกมาชี้แจงผ่าน Facebook ส่วนตัวว่า มีการใช้ยาสลบระหว่างการถ่ายทำ แต่ยืนยันว่ามีผู้เชี่ยวชาญดูแลตลอด และแมวได้ฟื้นกลับมาใช้ชีวิตปกติหลังถ่ายทำเสร็จ แต่อย่างไรก็ตาม หลังการชี้แจงดังกล่าว ผู้กำกับได้ปิด Facebook ส่วนตัวไป ท่ามกลางตราม่าอย่างร้อนแรงใน Social Media ที่ไม่พอใจกับข้อมูลในการวางยาสลบแมวในการถ่ายทำ เกิดคำถามถึงความเหมาะสมและมองว่าทำแบบนี้ถือเป็นการทารุณกรรมสัตว์หรือไม่ เพราะการวางยาสลบ ในขณะที่แมวมีสภาพร่างกายไม่พร้อม อาจนำมาซึ่งอันตรายถึงชีวิตได้ ส่งผลให้ Hashtag แบนแม่หยั่ว และ แบนช่อง one ขึ้นเทรนดิงบน (X) อันเป็นกระแสต่อต้านผู้ผลิตและผู้เกี่ยวข้องกับละคร ท่ามกลางกระแสวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก

ด้านช่อง one ได้ออกแถลงการณ์ขอโทษต่อเหตุการณ์ ดังกล่าว โดยได้ชี้แจงว่าแมวที่ใช้ในการถ่ายทำมาจากบริษัทโมเดลลิงสัตว์

ที่มีประสบการณ์กว่า 10 ปี โดยยืนยันว่าได้คำนึงถึงสวัสดิภาพสัตว์ เป็นสำคัญ และให้คำมั่นว่าจะนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงการทำงาน กับสัตว์ในอนาคต

ต่อมาทาง บริษัท เอ็กแซ็กท์ ซีเนริโอ จำกัด ต้นสังกัดของนักแสดงในซีรีส์ได้ออกมาชี้แจง หลังจากที่นักแสดงได้รับผลกระทบไปด้วย มีการตั้ง Hashtag และ Comment ต่อว่านักแสดง โดยบริษัทฯ ยืนยันว่านักแสดงไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ กับกระบวนการนำแมวเข้าฉาก และไม่ได้รับทราบถึงขั้นตอนการถ่ายทำล่วงหน้า พร้อมระบุว่านักแสดงรู้สึกเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและจะระมัดระวังไม่ให้เกิดเหตุการณ์ในลักษณะนี้ขึ้นอีก

หลังจากนั้น สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้มีการนำประเด็นการให้ยาสลบแมวในการถ่ายทำละครแม่หยั่ว ที่ออกอากาศไปแล้ว เกิดกระแสในสังคมว่า เข้าข่ายทารุณกรรมสัตว์หรือไม่ โดย คณะอนุกรรมการด้านเนื้อหาการ การส่งเสริมการค้ากับดูแลกันเอง ได้ร่วมหารือกับช่อง one และสัตวแพทย์สภา ถึงประเด็นสวัสดิภาพสัตว์ รวมถึงประเด็นกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อสรุปจึงจัดให้มีการประชุมหารือกับผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ตลอดจนผู้ที่บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องนำมาประกอบ เพื่อหาทางออกและข้อยุติที่เหมาะสม ต่อไป

การทารุณกรรมสัตว์

ตามที่ระบุในกฎหมายคุ้มครองสัตว์เลี้ยง หรือ พ.ร.บ. ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 การทารุณกรรมสัตว์ คือ การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ที่ทำให้สัตว์ได้รับความทุกข์ทรมาน ไม่ว่าทางร่างกายหรือจิตใจ ได้รับความเจ็บป่วย กุพพลภาพ หรืออาจมีผลทำให้สัตว์นั้นตาย

ความหมายนี้ ยังรวมถึงการใช้สัตว์เพื่อการ สัตว์เจ็บป่วย สัตว์ชรา หรือสัตว์ที่กำลังตั้งท้อง เพื่อแสวงหาประโยชน์อีกด้วย

นอกจากนี้การใช้สัตว์ประกอบภารกิจ ใช้สัตว์ทำงานเกินสมควร หรือใช้ให้ทำงานในตอนที่สัตว์เจ็บป่วย ยังเด็ก หรือแก่เกินไป ทั้งหมดนี้ ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์เช่นกัน

สำหรับการกำหนดบทลงโทษ มีโทษสูงสุด จำคุก 2 ปี ปรับ 4 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับรายละเอียด ของกรณีที่เกิดขึ้นนั่นเอง

ปัญหาการทารุณกรรมสัตว์ครั้งที่ผ่านมา ไม่ใช่ครั้งแรกในอุตสาหกรรมบันเทิง

หากย้อนไปในอดีต เหตุการณ์ในอุตสาหกรรมบันเทิงที่ได้มีเนื้อหา ถ่ายทำเกี่ยวกับสัตว์ และได้มีการขุดถึงการถ่ายทำของผู้ผลิต จากหลากหลายผลงานที่ผ่านมาออกมาเป็นระยะ

ซึ่งเหตุการณ์ใกล้เคียงกันนี้ ไม่เพียงเฉพาะประเทศไทยเท่านั้น ในส่วนของอุตสาหกรรมบันเทิงในต่างประเทศ อย่างภาพยนตร์เรื่อง A Dog's Purpose ซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง จากฉากที่มีการเผยแพร่ สุนัขพันธุ์เยอรมันเชพเพิร์ดที่เผชิญสถานการณ์ที่เป็นอันตราย และคาดว่าถูกบังคับให้ลงไป ในสภาน้ำที่จำลองให้เห็นถึงกระแสที่ไหลอย่างเชี่ยวกราก ขณะที่ภาพยนตร์ที่เป็นที่รู้จัก อาทิ Harry Potter, Game of Thrones และ Pirates of the Caribbean ได้มีการระบุถึงหลากหลายทางเลือกในการถ่ายทำ แทนการใช้สัตว์จริงถ่ายทำเพื่อความบันเทิง

ในการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง Anatomy of A Fall ซึ่งมีฉากสุนัขถูกวางยา ทีมงานได้มีการบันทึกเบื้องหลังการถ่ายทำไว้อย่างละเอียด ทำให้ผู้ชมหรือสังคมได้รับทราบว่าการถ่ายทำนี้เกิดขึ้นจากการฝึกสุนัขให้สามารถแสดงบทดังกล่าวได้อย่างแนบเนียน ซึ่งไม่ต้องมีการวางยาให้สุนัขเกิดความสับสน หรือได้รับอันตรายแต่อย่างใด ถือได้ว่าเป็นความรอบคอบในการถ่ายทำ มีความใส่ใจทั้งในการบริหารความเสี่ยงด้านชื่อเสียง และการจัดการด้านการสื่อสารได้อย่างยอดเยี่ยม

นับเป็นกรณีศึกษา ที่อุตสาหกรรมบันเทิงของไทย ต้องพัฒนาไปสู่การถ่ายทำที่คำนึงถึงสวัสดิภาพของสัตว์ ภายใต้การคุ้มครองสิทธิสัตว์ตามหลักมนุษยธรรม การบริหารความเสี่ยง และการจัดการด้านการสื่อสารด้วย

อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมบันเทิงนั้น เป็นการนำเสนอเนื้อหาการผลิต และการเผยแพร่สื่อ ที่ผู้ผลิตเนื้อหาต้องมีกระบวนการในการผลิตอย่างรอบคอบ หลีกเลี่ยงการกระทำ นำเสนอภาพ สื่อที่สร้างความสะเทือนใจ เกิดผลกระทบต่อสังคม ต้องมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ตระหนักถึงสวัสดิภาพสัตว์และกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด WI

ดร.พจน์ ใจชาญสุขกิจ
ที่ปรึกษาด้านยุทธศาสตร์และสื่อสารองค์กร
"drphotjai@gmail.com"

นักสื่อสารเชิงกลยุทธ์แบบบูรณาการ ด้วยประสบการณ์กว่า 25 ปี ด้านการบริหารยุทธศาสตร์ สื่อสารการตลาดแบรนด์ ภาพลักษณ์ขององค์กร จนถึงระดับชาติ ผู้บรรยายในระดับปริญญาโท-เอก ให้กับมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ มีผลงานวิชาการกว่า 300 ผลงานกับตำแหน่งที่หลากหลายทั้งด้านธุรกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรม รวมถึงการเป็นนายกสมาคมประชาสัมพันธ์ไทย